

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 51/2014-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť I. L., zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Alexander Kadela, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. L. na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť I. L. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu spoločnosti RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2013 doručená sťažnosť I. L. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného 12. marca 2011 spoločnosťou R. (ďalej len „oprávnený“), bolo začaté exekučné konanie proti sťažovateľovi a spoločnosti J., a. s.. Okresný súd vydal 8. apríla 2010 súdnemu exekútorovi JUDr. Ladislavovi Szabóovi, Palatínova 41, Komárno (ďalej len „súdny exekútor“), poverenie na vykonanie exekúcie č. 5102 078697*.

Na základe návrhu oprávneného vydal súdny exekútor 8. decembra 2010 upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie č. k. EX 246/2010-128 zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa a na nehnuteľnosti v bezpodielovom spoluvlastníctve sťažovateľa a jeho manželky. Súčasne 8. decembra 2010 vydal súdny exekútor exekučný príkaz č. k. EX 246/2010-130 na vykonanie exekúcie zriadením exekučného záložného práva na uvedené nehnuteľnosti.

Súdny exekútor postúpil 30. decembra 2011 okresnému súdu ako súdu exekučnému návrh sťažovateľa ako povinného v 1. rade na odklad exekúcie a na zastavenie exekúcie v časti zriadeného exekučného záložného práva podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa názoru sťažovateľa na zriadenie exekučného záložného práva *„neboli splnené zákonné podmienky“*. Na dotknutých nehnuteľnostiach *„je ako prednostný (zmluvný) záložný veriteľ zapísaná spoločnosť P.“*, pričom *„súdny exekútor od prednostného záložného veriteľa... nikdy nedostal súhlas s výkonom exekúcie predajom zálohu, a PPS a. s. nie je oprávneným v exekučnom konaní EX 246/2010. Zriadenie exekučného záložného*

práva bez súhlasu prednostného záložného veriteľa považuje povinný v 1/. rade za neprípustné, a preto žiada exekučné konanie v časti zriadenia exekučného záložného práva... zastaviť.“.

Okresný súd uznesením č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012 návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol a rovnako zamietol aj jeho návrh na odklad exekúcie. S poukazom na § 151h ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), na § 61a ods. 2, § 63 a § 167 a nasl. Exekučného poriadku okresný súd konštatoval zabezpečovací charakter zriadenia exekučného záložného práva, ako aj rovnaké právne účinky záložného práva vzniknutého z rôznych právom aprobovaných titulov.

Okresný súd bol toho názoru, že *„Občiansky zákonník ani Exekučný poriadok nevyžaduje na vznik exekučného záložného práva súhlas prednostného záložného veriteľa... Zriadením exekučného záložného práva sa oprávnený stal záložným veriteľom druhým v poradí. Vzhľadom na dikciu § 61a ods. 2 Exekučného poriadku a § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka tak oprávnený mohol udeliť súhlas na predaj zaťaženej nehnuteľnosti samostatne a nezávisle od názoru prednostného záložného veriteľa...“.*

Exekučný súd poukazuje na neskoršie rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 324/2010 zo dňa 30.9.2010. Ústavný súd v ňom konštatuje, že prednostný záložný veriteľ nemôže byť neobmedzene zvýhodňovaný pri rozhodovaní o predmete zálohu...“.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a uznesenie Ústavného súdu č. k. I. ÚS 324/2010 dospel exekučný súd k záveru, že exekútor pri zriadení exekučného záložného práva postupoval v súlade so zákonom, a preto návrhu povinného v 1/ rade na zastavenie exekúcie nevyhovet.“.

Sťažovateľ následne uznesenie okresného súdu napadol 23. apríla 2012 odvolaním, ktoré však Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 21 CoE 608/2012-237 z 28. mája 2013 odmietol ako neprípustné, pretože *„žiadne ustanovenie Ex. por. v znení platnom v čase rozhodovania exekučného súdu výslovne“.*

nezakladalo (ani v súčasnej dobe nezakladá) prípustnosť odvolania aj proti uzneseniu exekučného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ zdôrazňuje absenciu súhlasu prednostného záložného veriteľa s exekučným konaním vedeným na dotknutý záloh. Poukazuje pritom na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 20/08-30 z 23. apríla 2008 a uzatvára, že „súdny exekútor... nebol oprávnený viesť exekučné konanie na Nehnutelnosti, vrátane zriadenia exekučného záložného práva.

Sťažovateľovi je známe neskoršie uznesenie Ústavného súdu zo dňa 30.09.2010, spis. zn. I. ÚS 324/2010, ktorým... odmietol sťažnosť... ako zjavne neopodstatnenú a v ktorom zaujal opačný postoj, keď aproboval právne závery Okresného súdu Bratislava III, vyslovené v uznesení zo dňa 22.04.2010, č. k. 48Er/2542/2007-31.

Sťažovateľ v žiadnom prípade nesúhlasí s právnymi názormi vyslovenými v danom uznesení exekučného súdu (Okresného súdu Bratislava III), ktoré potvrdil Ústavný súd SR v uznesení, spis. zn. I. ÚS 324/2010..., podľa ktorých (i) je možné zriadenie exekučného záložného práva aj na záloh, ktorý už je zaťažený záložným právom v prospech tretej osoby..., bez ohľadu na to, či pôvodný záložný veriteľ vyslovil súhlas s exekúciou na záloh (so zdôvodnením, že zriadenie exekučného záložného práva nie je možné považovať za spôsob vykonanie exekúcie, a preto sa naňho režim § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku nevzťahuje), a následne (ii) je možné vykonať exekúciu predajom zálohu aj bez súhlasu pôvodného záložného veriteľa, nakoľko oprávnený v exekúcii sa zriadením exekučného záložného práva stal záložným veriteľom.

Takýto výklad je podľa Sťažovateľa neprípustný, nakoľko popísaný postup nie je ničím iným, než obchádzaním zákona, ktorý výslovne (tak v ustanovení § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka, ako aj v ustanovení § 61a ods. 2 Exekučného poriadku) vyžaduje na vedenie exekučného konania (teda nielen na výkon exekúcie predajom nehnuteľností) na záloh zaťažený záložným právom predchádzajúci súhlas záložného veriteľa (pokiaľ oprávnený sám nie je záložným veriteľom).“.

Konanie okresného súdu tak „bolo v rozpore so zákonom, keďže Okresný súd Bratislava II mal podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku exekúciu v rozsahu vzťahujúcom sa na Nehnutelnosti zastaviť, avšak namiesto toho návrh Sťažovateľa

na zastavenie exekúciu zamietol. Takýto postup preto predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“.

Ústavný súd si 29. novembra 2013 vyžiadal od okresného súdu spis v exekučnej veci sťažovateľa, ktorý mu bol doručený 16. decembra 2013.

Následne ústavný súd podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 51/2014-21 z 29. januára 2014 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Ústavný súd 5. marca 2014 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke sťažnosti a na stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

Okresný súd doručil ústavnému súdu 28. apríla 2014 vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa, v ktorom súhlasil s upustením od ústneho pojednávania vo veci. K vecnej stránke sťažnosti okresný súd najprv uviedol, že *„sťažovateľ je povinný rešpektovať celý právny poriadok a vykladať ho vo vzájomnej súvislosti a nie zužujúco spôsobom, ktorý je pre sťažovateľa výhodnejší. Právo na spravodlivý proces nie je možné zamieňať so subjektívnym názorom sťažovateľa, aby súd vykladal právo podľa jeho predstáv.“.* S poukazom na § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka okresný súd zdôraznil, že v predmetnom ustanovení *„Občiansky zákonník... viaže možnosť vedenia exekúcie na záloh len s podmienkou, že oprávnený musí mať postavenie záložného veriteľa. Občiansky zákonník však už ďalej oprávneného nikde neobmedzuje v tom, že musí byť zmluvným alebo prednostným záložným veriteľom. Zákon pojednáva všeobecne o postavení oprávneného ako záložného veriteľa, a toto postavenie zakladá jeho právo viesť exekúciu na záloh.“.* Ďalej okresný súd dôvodil, že *„ustanovenie § 151h ods. 6 OZ, zavedené do právneho poriadku SR novelou č. 526/2002 s účinnosťou od 1.1.2003 sa nijako nedotklo ani neobmedzilo aplikáciu iného ustanovenia upraveného v § 61a ods. 2 Exekučného poriadku.“.*

Podľa § 61 ods. 2 Ex. por. exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí.

Zriadením exekučného záložného práva sa pohľadávka oprávneného stáva po dobu trvania exekúcie pohľadávkou zabezpečenou zálohom a oprávnený získava postavenie záložného veriteľa rovnocenného zmluvnému resp. inému záložnému veriteľovi, ktorého záložné právo vzniklo skôr.

Týmto spôsobom je počas trvania exekučného konania dané právo oprávneného domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky zo zálohu a sú splnené zákonné podmienky umožňujúce súdnemu exekútorovi začať a viesť exekúciu spôsobom predaja nehnuteľností. Súdny exekútor už na výkon tohto spôsobu exekúcie nepotrebuje súhlas iných záložných veriteľov odlišných od povinného, nakoľko povinný zriadením exekučného záložného práva získal postavenie záložného veriteľa (rovnocenné postaveniu iných záložných veriteľov v poradí pred ním alebo za ním).“.

Ústavný súd zaslal 5. mája 2014 vyjadrenie okresného súdu právnemu zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko. Súčasne vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu doručil ústavnému súdu 19. mája 2014 stanovisko, v ktorom citujúc § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku zdôraznil, že „v čase zriadenia exekučného záložného práva na nehnuteľnosti v bezpodielovom spoluvlastníctve Sťažovateľa bola jediným záložným veriteľom spoločnosť Prvá stavebná sporiteľňa a. s., ktorá svoj súhlas s exekúciou nikdy neudelila“.

Sťažovateľ vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 20/08) aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil.

Zo sťažnosti je zrejmé, že exekučné konanie na základe návrhu oprávneného bolo vedené napriek tomu, že na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľností (zálohu), na ktoré bolo predtým zriadené zmluvné záložné právo, nemal súhlas žiadneho zo záložných veriteľov, čím došlo k nedodržaniu postupu podľa § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku.

Podľa 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávnený je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s výkonom rozhodnutia alebo s exekúciou súhlasí.

Podľa § 61a ods. 2 Exekučného poriadku exekučné konanie na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávnený je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí.

Zmyslom ustanovenia § 61a ods. 2 Exekučného poriadku bolo teda výslovne upraviť procesný postup súdneho exekútora, za akých podmienok je možné vykonať exekúciu na záloh.

Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 20/08 (ktorú vo svojej argumentácii preferuje sťažovateľ, a naopak, je kritizovaná odporcom) uviedol, že ak záložný veriteľ nikdy neudelil súhlas na predaj nehnuteľnosti (zálohu) v exekučnom konaní, exekútor podľa § 61a ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka nemohol viesť exekučné konanie na záloh, a teda ani zriadiť exekučné záložné právo na záloh. Ak tak exekútor urobil, porušil zásadným spôsobom procesný predpis – Exekučný poriadok, ale aj hmotnoprávny predpis – Občiansky zákonník, čo pri svojom rozhodovaní mal okresný súd vziať do úvahy. Takýto postup je nielen v rozpore s uvedenými právnymi predpismi, ale ide aj o neprípustné obchádzanie zákona, v rozpore so zásadou vyjadrenou v čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorej štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

III. senát ústavného súdu, ktorému bola podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2013 sťažovateľova sťažnosť pridelená, nemá dôvod odchyliť sa od svojho právneho názoru zaujatého vo veci sp. zn. III. ÚS 20/08. Pravdaže, neopomína pri tom, že medzičasom došlo v rozhodovacej praxi iných senátov ústavného súdu k zaujatiu názorov na odlišných v porovnaní s vecou vedenou pod sp. zn. III. ÚS 20/08. Práve na tieto rozhodnutia poukazuje vo svojom vyjadrení (a napokon i v napadnutom uznesení) okresný súd.

Samotný ústavný súd už viackrát judikoval, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Je preto prirodzené, že ako autor formulovaného právneho názoru ho má i sám ako orgán ochrany ústavnosti rešpektovať.

Súčasne ústavný súd predosiela, že právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní v podobe citovanej v predchádzajúcom odseku principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje.

Vo veci sp. zn. I. ÚS 324/2010 I. senát ústavného súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú na základe výkladu, podľa ktorého aj napriek dikcii § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku je možné zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť povinného, ktorá už je predmetom iného (zmluvného), skoršie vzniknutého záložného práva, a to bez súhlasu skoršieho záložného veriteľa, „*nemožno považovať za ústavne nekomformný*“.

Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) *Beian v. Rumunsko* zo 6. decembra 2007 vyplýva, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielnych právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií (m. m. *Beian v. Rumunsko*, sťažnosť č. 30658/05). Súčasne však v tej istej veci ESLP zdôrazňuje, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). Ústavný súd pripomína, že požiadavky formulované ESLP musia byť aplikovateľné aj na ústavný súd ako na nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), keďže v podmienkach slovenskej republiky sa súdna ochrana ústavnosti vyznačuje okrem iného aj koncentrovanosťou.

Právny názor, ktorý III. senát ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 20/08 zaujal, vychádzal z plenárneho rozhodnutia v konaní sp. zn. PL. ÚS 20/05, v ktorom plénum ústavného súdu nevyhovelo návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky na vyslovenie nesúladu § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka s čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v uvedenej veci návrhu navrhovateľa nevyhovelo, keď zdôraznil, že z § 151h

ods. 6 Občianskeho zákonníka „je teda zrejmé, že ak záložný veriteľ (bez postavenia oprávneného) nesúhlasí so súdnou exekúciou, nemožno ju viesť. Z toho vyplýva, že exekučný súd nesmie vydať exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, ak exekútor so žiadosťou o vydanie poverenia nepredloží aj súhlas záložného veriteľa. V prípade, ak by napriek nedostatku súhlasu záložného veriteľa došlo k vydaniu poverenia, aj v takom prípade by tento nedostatok súhlasu viedol k zastaveniu exekúcie pre jej neprípustnosť.“. Ďalej v predmetnej veci ústavný súd konštatoval, že cieľom § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka je „zvýšená právna ochrana záložného veriteľa vo vzťahu k uplatneniu práva na exekučné konanie na veci zaťažené zálohom. Záložný veriteľ ako prednostný veriteľ má mať najsilnejšie postavenie pri uspokojovaní svojich pohľadávok zo zálohu a toto právo by nemalo byť obmedzované ani záložnými veriteľmi so záložnými právami, ktoré vzniknú neskôr. Tento legitímny cieľ ale na druhej strane neznemožňuje a nemôže úplne znemožniť uplatňovanie práv ostatných veriteľov voči dlžníkovi“. Napokon ústavný súd v konaní sp. zn. PL. ÚS 20/05 uzavrel, že „obmedzenie rozsahu exekúcie vyplývajúce z ustanovenia § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka súvisí s hmotnoprávnou úpravou záložného práva (§ 151a nasl. Občianskeho zákonníka), ktorá posilňuje ochranu záložného veriteľa. Súčasťou tejto ochrany je súhlas záložného veriteľa s exekúciou na záloh. Tento súhlas treba považovať za súčasť vzniku práva na súdnu a inú právnu ochranu v exekučnom konaní a za predpoklad na úspešné začatie a vedenie exekúcie.“.

Podľa názoru III. senátu ústavného súdu vytvárajú právne závery pléna ústavného súdu ako najširšieho kolektívneho orgánu ochrany ústavnosti (m. m. III. ÚS 21/2010) vo veci sp. zn. PL. ÚS 20/05 v spojení s právnym názorom formulovaným vo veci sp. zn. III. ÚS 20/08, a to aj so zreteľom na charakter a funkcie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, dostatočný ústavno-právny rámec pre konštatovanie, že rozhodnutie vo veci sp. zn. I. ÚS 324/2010 treba považovať za ojedinelé vybočenie zo stabilnej rozhodovacej praxe ústavného súdu. Na podklade toho sa III. senát ústavného súdu cíti viazaný práve judikatúrou vo veciach sp. zn. PL. ÚS 20/05 a sp. zn. III. ÚS 20/08, a túto aj v konaní o sťažnosti sťažovateľa uprednostňuje a aplikuje. Vo svetle uvedeného nemožno považovať rozhodnutie ústavného súdu o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu uznesením okresného súdu za faktor prehlbujúci trvalé inkonzistencie v rozhodovacej praxi

ústavného súdu, ktorý prostredníctvom ochrany ústavnosti bezpochyby pôsobí aj ako zjednocovateľ judikatúry všeobecných súdov, hoci to nie je jeho základnou funkciou.

Pokiaľ ide o ďalšie rozhodnutie ústavného súdu, na ktoré okresný súd vo svojom vyjadrení poukázal (II. ÚS 54/2012), III. senát ústavného súdu zdôrazňuje, že v predmetnom prípade bola sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, pričom hlavným dôvodom odmietnutia bola neoprávnenosť osoby sťažovateľa na jej podanie. II. senát ústavného súdu len ako obiter dictum konštatoval neopodstatnenosť sťažnosti.

III. senát ústavného súdu sa však s argumentom o neoprávnenosti povinného domáhať sa ústavno-súdnej ochrany proti rozhodnutiu, akým je aj napadnuté uznesenie okresného súdu, nestotožňuje. Je v tejto súvislosti potrebné zdôrazniť, že okresný súd návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie a jej odklad nezamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa na jeho podanie. Naopak, meritórne sa dôvodmi sťažovateľovho návrhu zaoberal. Ako potom na ich právnom hodnotení založil zamietavý výrok, poskytol sťažovateľovi právnu ochranu v určitej právnej kvalite, s ktorou ak sťažovateľ nie je spokojný, nemožno mu uprieť namietat' rozpor jej poskytnutia so základným právom zaručeným v čl. 46 ods. 1 ústavy. Preto ani v prípade konfrontácie s vecou sp. zn. II. ÚS 54/2012 nevidí III. senát ústavného súdu dostatočne relevantné dôvody na odchýlenie sa od stabilnej rozhodovacej praxe nastolenej právnymi názormi v konaniach sp. zn. PL. ÚS 20/05 a sp. zn. III. ÚS 20/08.

Z uvedených dôvodov III. senátu ústavného súdu, ako už bolo uvedené, zotrváva na právnom názore, podľa ktorého okresný súd ako súd exekučný je v konaní o návrhu na zastavenie exekúcie založenom na tvrdenom porušení § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku súdnym exekútorom povinný skúmať, či súhlas vyžadovaný oboma uvedenými zákonnými ustanoveniami bol záložným veriteľom daný. Nedostatok tohto súhlasu nemožno ospravedlniť argumentáciou, podľa ktorej zriadenie exekučného záložného práva nie je spôsobom vykonania exekúcie. Aj § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka, ba i § 61a ods. 2 Exekučného poriadku bez akýchkoľvek pochybností hovoria o vedení exekúcie na záloh, teda o celom procese smerujúcom

k nútenému vymoženiu judikovanej pohľadávky, nielen o konkrétnom procesnom úkone ako súčasti tohto procesu. Preto formalistický argument okresného súdu, že zriadenie exekučného záložného práva nie je spôsobom vykonania exekúcie, nemožno akceptovať.

Ústavný súd ďalej dodáva, že základného práva na súdnu ochranu sa možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú (II. ÚS 14/2001). Medzi tieto zákony, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, možno medzi inými zaradiť jednak Občiansky zákonník vrátane jeho § 151h ods. 6, ale aj § 61a ods. 2 Exekučného poriadku. Existenciou takýchto zákonov si štát splnil svoj záväzok, ktorý mu vyplýva z čl. 51 ods. 1 ústavy, a zabezpečil pre každého možnosť, aby sa spôsobom ustanoveným v týchto zákonoch domáhal svojich práv na súde, prípadne na inom nezávislom orgáne. Preto aj exekučný súd, ktorý sa v exekučnom konaní poskytuje súdnu ochranu oprávnenému, musí rešpektovať obmedzenia, ktoré zo zákonnej právnej úpravy pre poskytovanú súdnu ochranu plynú.

Pravdaže, ústavný súd v naznačených súvislostiach neopomína požiadavku, že každú právnu normu je potrebné vnímať ako súčasť určitého celku právnych noriem, ktoré tvoria ustanovenie právneho predpisu, a napokon i celý právny predpis. Konkrétnu právnu normu nie je možné vykladať izolovane, bez ohľadu na znenie ostatných právnych noriem obsiahnutých v danom právnom predpise (III. ÚS 274/07). Na druhej strane však konajúci všeobecný súd dikciu právnej normy nemôže ignorovať. Ak si sudca všeobecného súdu rozšíri rámec svojej výkladovej úvahy nad zákon, potom by v skutočnosti uplatnil úvahu o tom, či je viazaný ústavou a zákonom. Takýto spôsobom uplatnenia práva nie je zlučiteľný s princípom právneho štátu ustanoveným podľa čl. 1 ústavy (II. ÚS 28/96) a v okolnostiach sťažovateľovej kauzy ani so základným právom na súdnu ochranu toho účastníka exekučného konania, ktorý navrhuje jeho zastavenie.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 505/10-160 zo 6. marca 2012 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, bolo namieste využitie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

V ďalšom konaní bude pri opätovnom rozhodovaní o sťažovateľovom návrhu na zastavenie exekúcie úlohou okresného súdu dôsledne rešpektovať § 151h ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 61a ods. 2 Exekučného poriadku, a tak poskytnúť sťažovateľovi súdnu ochranu v kvalite priamo vyžadovanej uvedenými zákonnými ustanoveniami.

III.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu navrhol priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia, a to v sume 501,57 €.

Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti považoval za potrebné priznať sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby poskytnutej jeho právnym zástupcom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, ako aj za písomné podanie – sťažnosť. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 19. mája 2014 totiž sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé podstatne ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete konania.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Úkony právnej služby boli vykonané v roku 2013. Základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 3 vyhlášky je 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 781 € pre úkony v roku 2013), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2013 odmenu v sume 130,16 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 7,81 €.

Náhrada trov právneho zastúpenia vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, ako aj k podaniu sťažnosti predstavuje 268,13 €. K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál, teda dvakrát po 7,81 €. Sťažovateľ tak má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €. Ústavný súd však vyčíslenú sumu nemohol zvýšiť o 20 % dane z pridanej hodnoty (tak ako si to sťažovateľ uplatnil), keďže sťažovateľ preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Spolu tak má sťažovateľ nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 € (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom okresný súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2014